Bovenzijde.

'ALS DE NOORDWESTENWIND WAAIT, ZIJN DE KRABBEN VOLMAAKT...' *CARCINUS MAENAS* OP HET STRAND VAN DE EERSTE MAASVLAKTE

De meeste lezers van Cranium weten dat Maasvlakte I zowel vroeger als op de dag van vandaag een leuke vindplaats is om zoogdierresten te vinden. Vooral van de Pleistocene fauna is er veel moois te vinden. Zeker is het de moeite waard als het een keer flink gewaaid heeft. Dan kun je botfragmenten of kiezen vinden van wolharige mammoeten, rendieren, paarden en steppewisenten. Tenminste dat is wat ik op een regenachtige zaterdag verwachtte te vinden. Dit keer liep een 'gewone' dag zoeken toch wat anders dan gepland, met als uitkomst een heel bijzondere vondst.

Als je fossielen zoekt is het natuurlijk ook wel aardig om een beetje goed weer te hebben. Dan kun je dingen op het strand beter zien. Het is zoveel aangenamer om te zoeken zonder zeeschuim, wrakhout of fossielen die door stuifzand zijn bedekt. Bij aankomst op de Maasvlakte was dit helaas niet het geval en hadden we de neiging om weer rechtsomkeert te maken, omdat het leek alsof het ging regenen. Toch besloten we om maar een poging te wagen, dus gingen we een kijkje nemen tussen het aangespoelde materiaal.

Zoals je verwacht leek het een normale dag te worden. De vondsten waren direct al leuk, zoals de vondst van een mooie onderkaakskies M3 van een paard, een teenkootje van een groot rund en wat fossiele schelpen opeengestapeld. Dat is iets dat je niet direct verwacht in een Laat-Pleistocene laag met landzoogdieren. Maar ja, een leuk fossiel maar vast niet al te bijzonder. Ondertussen klaarde het weer wat op en dat maakte het direct een stuk aangenamer op het strand. Vol goede moed liepen we verder.

Plotseling viel mijn oog op iets dat in het licht reflecteert. Ondanks het feit dat het geen bot kon zijn, toch even onderzoeken. 'Voor een mooie vondst moet je altijd bukken....' zei eens iemand tegen mij. Dat had ik in mijn oren geknoopt.

Het object was bruin en rond, als een steen. Ik heb het toch maar eens van alle kanten bekeken. Dan zie ik opeens aan de onderkant poten zitten en aan de zijkant oogkassen. Toen snapte ik dat ik een fossiele krab in mijn handen had. Maar dat kon natuurlijk niet, want dat wordt nooit genoemd in de faunalijsten van het Pleistoceen.....!

Ik wist onmiddellijk dat dit een bijzondere ontdekking was, zoiets voel je als liefhebber van fossielen.

Een week later stond ik met mijn krab in Naturalis, op de kijkdag op woensdagmiddag. Uit ervaring wist ik dat ze me daar wel konden helpen met de determinatie. Daarom was ik met het fossiel vandaag naar de kijkdag gekomen. Ze kennen me daar ondertussen, omdat ik het leuk vind om soms te helpen en zelf ook nog wat te leren van de experts. In Naturalis aangekomen heb ik het fossiel aan Alice laten zien, hoewel die zich voornamelijk met het determineren van zoogdierbotten bezighoudt.

Ze bracht me in contact met dhr. Stephen Donovan. Hij is gespecialiseerd in het Mesozoïcum en Paleozoïcum, met name op het gebied van ongewervelde dieren. Naarmate de tijd verstreek werd hij steeds vrolijker. Hij

Onderzijde.

Voorzijde (incl. oogkassen).

vond het een interessante fossiele krab. Maar wat was het precies...?

Na wat boeken te hebben geraadpleegd, kwam hij toch niet tot een exacte determinatie. De ouderdom bleef een mysterie, net als de geografische details. Omdat hij niet wist of het fossiel oorspronkelijk in de Noordzee hoorde, verloor hij zijns inziens wat van zijn waarde. Hij adviseerde mij om contact op te nemen met dhr. René Fraaije, directeur van het Oertijdmuseum in Boxtel en erkend 'krabspecialist' in Nederland, en als volgende optie dhr. Collins (ook een specialist in krabben) in London.

Dhr. Fraaije, samen met zijn collega, kwam tot een eerste conclusie door de krab een naam te geven. Het bleek te gaan om de soort: '*Carcinus maenas*', de strandkrab. Na het zien van de foto's wilde dhr. Fraaije er onderzoek naar doen in zijn museum, het Oertijdmuseum 'de Groene Poort'. Door drukke werkzaamheden was er geen tijd om de krab nader te onderzoeken en dus heb ik de krab weer meegenomen en de volgende optie bekeken, dat was contact opnemen met dhr. Collins, in Londen.

Omdat dhr. Collins geen e-mail heeft of telefoon moest ik contact leggen via brieven. Het was best spannend om weer een reactie te krijgen. Maar uiteindelijk had ik een afspraak kunnen maken en dat konden mijn familie en ik mooi combineren met een vakantie in Londen. De afspraak was pas aan het einde van de vakantie dus we konden ons nog laten inspireren voor aankomende vondsten in het Natural History Museum in London en het British Museum.

De afspraak met dhr. Collins verliep voorspoedig en hij kon me van alles vertellen over het fossiel. Hij bevestigde nogmaals dat het hier om een *Carcinus maenas* (strandkrab) ging. Dit kon hij zien aan de kleine stekel die voor op zijn schild hoort te zitten, die bij mijn krab was verweerd. Hij haalde ook exemplaren erbij uit zijn eigen collectie, waaronder een Holoceen exemplaar dat in Engeland was gevonden, een afgietsel van de best bewaarde strandkrab (dat was gemaakt door en in bezit van het NHM London) en een recent exemplaar.

Hij kon me ook interessante details vertellen over de geografische aspecten van het fossiel. Hij kon aan de matrix zien dat het fossiel van een zandstrand kwam. Dit betekent dat het fossiel dus op een prehistorisch strand moet zijn gestorven. Toen ik uitgelegd had hoe het opspuiten op de Maasvlakte in zijn werk ging, wist hij ook door te kijken naar de matrix en fossilisatiegraad, dat het fossiel uit het Pleistoceen kwam. Hij had wel gehoord van soortgelijke vondsten bij Antwerpen, wat in die tijd een eenheid vormde met de Nederlandse stranden. Dit bekende dus dat het om een echt fossiel ging. Ook kon hij wat vertellen over het geslacht van dier. Hij bleek hier om een mannetje te gaan omdat het maar een klein driehoekachtige klep had onder zijn buik. Bij vrouwtjes is dat aspect ronder en bijna twee keer zo groot. En als laatste wist hij hoe het fossiel zo geworden is. Dat kwam omdat het dier dood was aangespoed en daarna pas begraven in het zand. Hij merkte als laatste nog op, dat het een zeldzame vondst is voor de Noordzee en er wereldwijd nog geen handje vol van deze krabschilden bekend zijn. Meestal vind je maar één schaartje, als je geluk hebt. En ondanks dat hij verweerd is, was het volgens hem één van de mooiste van deze soort dat hij ooit gezien had, zelfs mooier dan die van het NHM in Londen. 'Als je hem niet wilt, dan zou het museum er dolblij mee zijn', voegde hij er nog aan toe. Wat ik best een eer vond, maar ik wou hem toch graag weer mee naar huis nemen.

Na dit alles was ik toch een hele ervaring rijker en het laat toch zien dat nog lang niet alles is ontdekt. Wie weet duikt er wel weer een op bij Maasvlakte 2.

Hierbij wil ik de mensen bedanken die geholpen hebben om mijn vondst 'tot leven' te brengen. Door hun kennis en ervaring hebben ze de krab een naam gegeven, zijn leefwereld in beeld gebracht en hem een thuis gegeven, op het Pleistocene strand van Maasvlakte 1: Mevr. Alice van Duijn, Dhr. Rene Fraaije, Dhr. Stephen Donovan en Dhr. Joe Collins.

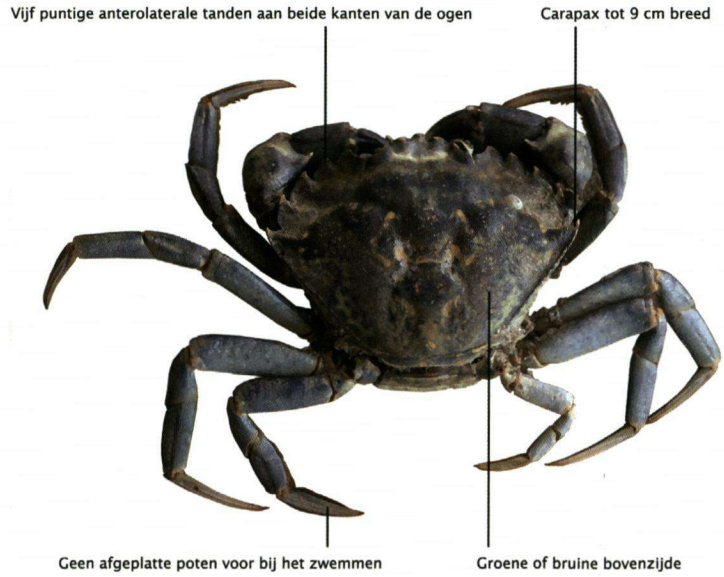

De recente krab met kenmerken.

AUTEUR
SANDER SCHOUTEN